

Josef Čížek, Komunikativní obraz vojenských střetů za českého stavovského povstání, České Budějovice 2017, Diplomová práce Historického ústavu Filozofické fakulty JU, 99 s.

Posudek vedoucího diplomové práce

Přestože dějiny raně novověkého vojenství se dlouho bránily v české historické vědě metodologickým inovacím a vystačily v pojetí „vojenských historiků“ s popisy střetů, výčtem zbraní a velikostí armád, zásluhou historiků mladší generace Marka Ďurčanského, Jana Kiliána, Vítězslava Prchala, Zdeňka Vybírala a Miroslava Žitného se objevily v posledních letech práce, které obohatily výzkum válečnictví především o historickoantropologické zřetele každodennosti. K tomuto proudu se přihlásil volbou tématu, jeho teoretickým a metodologickým uchopením i představenými vědeckými výsledky ve své diplomové práci Josef Čížek, jenž se pokusil s potřebným kritickým nadhledem na odbornou literaturu a širokým heuristickým záběrem badatelsky méně obvyklých pramenů, zvláště dobové publicistiky, o vylíčení komunikativního obrazu bitvy u Lomnice, obléhání Českých Budějovic a bitvy u Záblatí, které byly klíčovými vojenskými střety mezi stavovskými a císařskými vojsky za českého stavovského povstání.

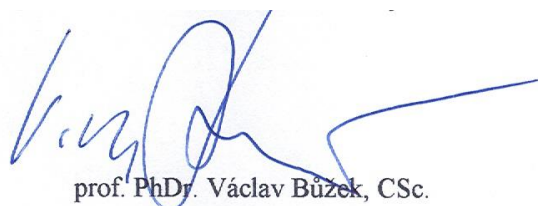
Čížkova práce vykazuje dobře promyšlenou kompozici, v níž každé z uvedených bitev věnoval jednu kapitolu. Zatímco jeho interpretace propagandistického obrazu bitvy u Lomnice a obléhání Českých Budějovic navzdory heuristické opoře nejen v letácích vyzněla v konečné podobě faktograficky příliš popisně, vrchol autorova tvůrčího úsilí ztělesnila kapitola o komunikativním obrazu bitvy u Záblatí. Zde se mohl opřít o dostatečně širokou pramennou základnu nejen v publicistice z katolického i nekatolického prostředí, ale přihlížel k reflexi tohoto střetu ve výpovědích měšťana a námětech písní. Především v konstrukci obrazu konfliktu u Záblatí prokázal Josef Čížek schopnost oslovit pramen, rozeznat jeho řádky a výpověď zařadit do širšího náboženského, sociálního a politického rámce válečnické každodennosti. Aby to mohl učinit, musel si osvojit řadu inovativních metodických postupů, které při interpretaci řeči pramenů dokázal výtečně využít. Současně autor hledal cesty, po kterých by vrátil do obrazu bitev hlavní aktéry, ať na bojištích, nebo žijících v okolní krajině, což s ohledem na charakter pramenů nebyla záležitost právě snadná. V potaz je třeba brát i skutečnost, že diplomant pracoval převážně s jazykově německými prameny.

Na posuzované práci lze dále ocenit schopnost jejího autora napsat text živým a přitom věcně velmi úsporným a pestrým jazykem, téměř bez pravopisných či jiných prohrěšků

(drobnosti na s. 19-20, 23). Oproti tomu více pozornosti by si vyžádalo důsledné užívání zkrácených citací literatury.

Navzdory průkazným závěrům nastolila Čížkova diplomová práce řadu dalších otázek souvisejících s výzkumem daného tématu, s nimiž se bude muset česká historická věda vyrovnat zvláště s blížícím se výročím bělohorské bitvy. Některé z nich autor uvedl v závěru svého pojednání (s. 85). Osobně považuji za vědecky závažná témata, která souvisejí s tím, co lze nazvat podle různé optiky náhledu „obrazem hrdiny“ a „obrazem poraženého“. Sem patří také zacházení s „pamětí hrdinů“ v reprezentaci šlechtických válečníků následných období. Pochopitelně nelze přehlédnout, že česká historická věda postrádá kritický pohled na vojenské činy řady válečníků na císařské i stavovské straně. Na prvním místě jde o Karla Bonaventuru Buquoye a jeho skutky. To jsou ovšem perspektivní badatelská témata, k nimž jistě zaujme diplomant svoje stanovisko při obhajobě.

Josef Čížek předložil metodologicky i obsahově zralý spis, kterým prokázal své intelektuální i řemeslné předpoklady k odborné práci v historických vědách. Kapitola o komunikativním obrazu bitvy u Záblatí by si zasloužila ve zkrácené podobě publikovat jako ucelená vědecká studie v odborném časopise. S ohledem na výše uvedené kvality doporučuji diplomovou práci Bc. Josefa Čížka k obhajobě a navrhuji klasifikovat ji zcela jednoznačně stupněm **v ý b o r n ě**.

prof. PhDr. Václav Bůžek, CSc.

České Budějovice 11. srpna 2017